

Pvm/Datum/Date
20.3.2013

Dnro/Dnr/DNo

MATKAKERTOMUS 6.-7.3.2013

Matkakohde ja -aika: Irlanti, Dublin 6.-7.3.2013

Kokouksen aihe: EFSA Advisory Forum

Osallistujat Evirasta: Matti Aho

Yhteenveto

Neuvoa-antavan foorumin 47. kokoukseen osallistuivat jäsenvaltioiden edustajien lisäksi myös hallintokomitean puheenjohtaja Sue Davies ja EFSA:n yhteyshenkilö Euroopan parlamentissa, MEP Maria del Pilar Ayuso. Keskustelua herätti komission tilaama vaikutusten arviointiraportti, jonka mukaan EFSA:n ei tulisi periä maksua työstään jatkossakaan. Ongelmallista on, että säädeltäviä tuotteita koskeva työ kuitenkin lisääntyy. Jääviys ja avoimuus puhuttivat edelleen. EFSA antaa lausunnon hormonihäiriköistä maaliskuun loppuun mennessä. Asiasta on odotettavissa hankalaa keskustelua, koska endokriinisesti aktiivisia aineita on todella paljon. Eniten keskusteltiin EFSA:n tiedeverkoston itsearviointin tuloksesta sekä hevosenliha-kohusta.

Kokouksen kulku

Uusia jäseniä neuvoa-antavaan foorumiin oli valittu EE:stä (Piret Priisalu) ja LT:sta (Aivars Bērziņš). AT ja ME eivät olleet paikalla.

IE:n maatalous-, kalastus- ja ruokaministerin avauspuheenvuoro

Ministeri Simon Coveney hehkutti IE:n elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamispäätöksen kauaskantoisuutta. Viranomaisen on perustettu ennen EFSAa. Työn laadusta kertoo, että huijaus hevosenlihalla paljastettiin juuri IE:ssä. Reilut kilpailuedellytykset ovat tärkeitä, mutta kuluttajia ei tulisi turhaan säilytellä. Oikeiden mittasuhteiden viestintä on tarpeen. Elintarviketurvallisuuden tuottaminen on ministerin käsityksen mukaan eurooppalainen tehtävä.

Hallintokomitean puheenjohtajan ja EP:n yhdyshenkilön puheenvuorot

Sue Davies totesi, että hallintokomitea käsittelee piakkoin EFSA:n monivuotista toimintaohjelmaa 2014-2016. Hänen mukaansa on tärkeää, että 1) EFSA:n ohjelmat ovat taloudellisesti kestäviä myös pitkällä aikavälillä (mm. mikä kuuluu tiedepaneeleille ja mikä palkatulle henkilökunnalle), 2) luottamusta pystytään lisäämään, 3) riskinarviointikapasiteettia vielä kehitetään ja 4) EFSA:n viestintää selkeytetään ja tiedon saantia helpotetaan.

Maria del Pilar Ayuso totesi, että EP:ssä seurataan EFSA:n työtä tarkasti ja odotetaan EFSA:n täyttävän lupauksensa riippumattomuuden varmistamisesta.

Keskustelussa tuotiin esiin huoli tiedepaneeleiden jäsenten riippumattomuusvaatimusten tiukentamisen seurauksista: mistä saadaan tutkijoita, joilla ei ole yhteyksiä teollisuuden tutkimukseen, kun kansallisessa ja EU:n tutkimuspolitiikassa tähän kuitenkin kannustetaan. Uusien asiantuntijoiden ja tutkijoiden koulutukseen toivottiin panosta. EFSA:n rahoituksen tulevaisuudesta esitettiin myös huolia, kun maksut todennäköisesti jäävät toteuttamatta vaikutusarviointiraportin suositusten mukaisesti. Jäsenvaltioiden toimijoiden (Focal Points) ja EFSA:n yhteistyötä toivottiin lisättäväksi. EFSA:lle esitettiin roolia analytiikan harmonoinnissa EU-RL:n tueksi. EFSA:n oma-aloitteista toimintaa pidettiin arvossa, sen katsotaan osoittavan EFSA:n riippumattomuutta.

EFSA:n monivuotinen toimintaohjelma 2014-2020

EFSA:n Alberto Spagnolli esitelmöi aiheesta.

Keskustelussa pääjohtaja Catherine Geslain-Lanéelle totesi, että ohjelmaluonnoksesta pyydetään vielä sidosryhmien ja tiedekomitean lausunnot. Yleisesti ohjelma sai foorumin tuen. DK toivoi EFSA:n rahoitusta kokogenomisekvenssoinnin tulosten keräämiseen ja varastointiin. IE:n käsityksen mukaan hevosentilakohu osoitti, että EFSA:n viestintää on pohdittava, josko sillä voitaisiin välttää liiallista kuuhuntaa. DE kertoi kokemuksistaan liittyen viestintä- ja sosiaalitieteiden paneeliin ja ehdotti vastaavaa myös EFSA:lle. SE viittasi Heads of Food Safety Agencies –ryhmän johtopäätöksiin riskinhallintamenettelyiden strukturoinnista ja ehdotti, että olisi pohdittava mitä ”muilla legitiimeillä tekijöillä” oikein tarkoitetaan. Sue Davies katsoi, että SE:n ehdottama tehtävä liukuu yli EFSA:n riskinarviointimandaatin. Tuotehyväksynnästä keskusteltaessa EFSA:n Herman Deluyker katsoi, että EFSA:n olisi jatkossa saatava enemmän kunnollista dataa myös markkinoille päätyneiden tuotteiden vaikutuksesta (kun pre-marketing data on nyt hyväksyntöjen perusta).

Tutkimuksen painopisteet riskinarvioinnin näkökulmasta

EFSA:n Stef Bronzwaer esitteli erillisen keskusteluryhmän raportin. FI osallistui ryhmän työhön. Raportissa esitettiin, että EFSA:n uutta rahoitusjärjestelyä käytettäisiin ensisijaisesti riskinarvioinnin kapasiteetin parantamiseen ja varsinaiset tutkimuksen substanssiaiheet sijoitettaisiin Horizon 2020 –ohjelman toteutuksen puolelle. Raportti otettiin myönteisesti vastaan. Keskustelua herätti odotetusti kohta, jossa pohdittiin tulevan rahoitusjärjestelyn omarahoitusosuutta. Pienet maat pitivät ehdotettua liian pienenä.

EFSA:n verkostojen itsearviointi

EFSA:n Jeffrey Moon esitteli arviointitulokset.

Keskustelussa FR ehdotti, että tarvittaisiin verkosto ravintolisien haittavaikutuksille (nutriviigilance) (FR:ssä on säädökseen perustuva raportointivelvollisuus). Esitys sai runsaasti tukea, joskin komissio toppuutteli, että uusi toimintatapa ei saisi muodostua päällekkäiseksi RASFF-viestinnälle. Keskustelussa pohdittiin myös verkostojen kansallista koordinaatiota. Lopputulemana todettiin, että EFSA:n eri verkostojen tarpeellisuutta ja saavutuksia on tarpeen arvioida säännöllisesti (mm. BSE-verkosto lienee jo tarpeeton) ja että Focal Point –toiminnalla tulisi olla rooli kansallisessa verkostokoordinoinnissa.

Kasvinsuojeluainejäämiä käsittelevän paneelin työn esittely

Kasvinsuojeluainejäämäpaneelin varapuheenjohtaja Theo Brock ja EFSA:n kasvinsuojeluaineyksikön Herman Fontier esittelivät paneelin ja sen toimintaa avustavan verkoston vakuuttavasta toimintaa. CY esitteli tuloksiaan.

Pvm/Datum/Date
20.3.2013

Dnro/Dnr/DNo

Keskustelussa pohdittiin datan saatavuutta ja avoimuutta. Geslain-Lanéelle totesi, että asiaa voidaan seuraavassa hallintokomitean kokouksessa. Kansallisen datan käyttö julkaisuihin herätti myös keskustelua.

EFSAn läpinäkyvyysaloite

EFSAn on päättänyt läpinäkyvyyden lisäämisen nimissä julkaista pilottina suuren osan hakemusdatasta, joka koskee muuntogeenistä maissilajiketta. Luottamuksellista dataa ei ole julkaistu. Datan lataajan on ruksattava kohta, jonka mukaan hän ymmärtää käyttävänsä tekijänoikeuksien suojaamaa materiaalia.

Hanke toivotettiin tervetulleeksi, mutta jatkoa odotellaan. EFSAssa arvioidaan hankeen parantavan sille toimitettavan datan laatua, kun hakijoille selviää, että on mahdollista, että data myöhemmin julkaistaan.

EFSAn konseptiasiakirja kokogenomisekvensoinnista

EFSAn Marta Hugas esitteli asiakirjan, joka todettiin asialliseksi. Keskustelussa DK toivoi alueelle kansainvälistä standardointia (ISO), mutta ajatus torjuttiin ehkä liian aikaisena. IT tarjosi yhteistyötä. NL piti tarpeellisenä, että päätöksiä datan julkisesta omistuksesta ja eurooppalaisesta varastoinnista tehdään nopeasti. UK ehdotti asteittaista etenemistä ja EFSAn roolin vahvistamista, ECDC tarvittaneen myös mukaan. Pulsenetin kokemukset on syytä ottaa myös huomioon.

Hevoselihakohu

IE esitelmöi hevosenlihakohun synnystä ja kehityksestä.

Keskustelussa Geslain-Lanéelle totesi, että EFSAn on saanut yhdessä EMEAn kanssa mandaatin komissiolta selvittää hevosenlihaan liittyviä elintarviketurvallisuusongelmia ts. lähinnä fenyylibutatsonia. NL jakoi tuoreen raporttinsa asiasta. EFSAn Deluyker valitteli, että jäämävalvontaohjelmat eivät tuota sellaista dataa, jota voitaisiin käyttää riskinarviointien pohjana.

SE totesi, että vastaava kohu oli lähellä sianlihan kloramfenikolilöydöksen yhteydessä, tietysti joulun alla. Selvittelyssä todettiin, että kielletty antibiootti on saattanut päätyä eläimiin olkipehkon välityksellä. Oljista myös osoitettiin kloramfenikolia. NL:ssä vastaavaa on selvitetty aiemmin, Indokiinassa kasvavan heinän agrobakteerit tuottavat kloramfenikolia. SE:ssä pohditaan parhaillaan voisiko pehkon antibioottimäärä tosiin johtaa havaitun suuruisiin löydöksiin eläimissä.

Hormonaalisesti aktiiviset aineet ja hormonihäiriköt

EFSAn Bernard Bottex esitteli perusteellisesti hormonihäiriköitä käsittelevän työryhmän työtä ja tiedekomitean alustavia johtopäätöksiä. Esitystä täydensi DE:n esitelmä samasta aiheesta.

Hormonaalisesti vaikuttavia aineita on erittäin paljon ja vain osa niistä vaikuttaa haitallisesti. Hormonihäirikö joudutaan siten määrittelemään haitallisen vaikutuksen kautta. Keskustelussa todettiin, että eurooppalaisella tasolla tarvitaan yhtenäinen tarkastelutapa, myös ympäristö- ja kemikaaliasioita käsittelevien riskinarvioitsijoiden kanssa.

Geslain-Lanéelle totesi, että työryhmän raportti toimitetaan tiedekomitealle ja asiaa on käsiteltävä sidoryhmien kanssa ja myös jäsenvaltioiden kanssa esimerkiksi EFSAn tiedeverkoston puitteissa.

Pvm/Datum/Date
20.3.2013

Dnro/Dnr/DNo

Uhkaavien riskien verkoston työn esittely

Verkoston vetäjä Tobin Robinson esitteli uhkaavien riskien analysoinnin järjestelmää. Tarkastelussa ovat mm. kemikaalisekoitusten vaikutukset, energiajuomat, biomonitorointi, punaisen lihan (ja lihavalmisteen) syönnin yhteys (paksusuolen)syövän esiintymiseen ja mehiläisten terveys.

Kasviperäisten ravintolisien turvallisuus

Komissio ei ole vielä päättänyt aikooko se esittää lainsäädäntöä, joka edellyttäisi kasvialkuperää olevien ravintolisien (botanicals) kuten yrttien luokittelemista uuselintarvikkeiksi ja siten niiden turvallisuuden tieteellistä arviointia muiden uuselintarvikkeiden tapaan. Kuusi jäsenvaltiota pyytää EFSAa valmistautumaan tähän mahdollisuuteen ja ryhtymään sisäisenä työnä pohtimaan tuotteiden luokittelua ja arviointiin tarvittavan datan laatua.

EFSA:n sähköinen hakemusasiakirjojen vastaanottojärjestelmä

EFSA:n Karine Lheureux esitteli uuden järjestelmän.

Viestintäryhmän mandaatti

Viestintäryhmän mandaatti tulee uusittavaksi.

Barium PL:n mineraalivesissä

PL esitteli hanketta, jossa on tutkittu bariumin esiintymistä Karpaattien vuoriston alueen mineraalivesissä. Asian tutkimista suositeltiin myös rajan toiselle puolelle eli SK:n ja CZ:n viranomaisille.

IE:n human library

IE esitteli hankettaan, jossa pienille ja keskisuurille elintarvikealan toimijoille oli tarjottu menestyksellisesti tietoa elintarviketurvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä jonkinlaisen keskustelu- tai messutapahtuman muodossa.

Kansallisten asiantuntijoiden koulutusohjelma EFSA:ssa

EFSA:n Stef Bronzwaer esitteli lyhyesti hanketta, jossa tarjotaan 3-5 kk mittaista koulutusta kansallisille asiantuntijoille. Koulutus on maksutonta ja matkat korvataan, mutta lähettäjä maksaa palkan.